

JA TORNAM TENIR BARRERES

Sumari:

CLUB TERCERA EDAD.
URBANITZACIONS.
AIXI M'HO CONTÀ....
CRONICA DE PASQUA.
DONANTS DE SANG...
SER FELIÇ...COM?.
NOTICIARI, XERRIM-XERRAM
UN AVIO S'ESTRELLA DEVORA ARTA.

Les fotos parlen ben clar.

Les barreres tanquen el pas per poder anar a la Tudossa.

Si és llei que estiguen tancades, poden retirar l'indicador Puig Tudossa que hi ha al creuer de l'Ermita.

Demanam es donin explicacions i que si és possible, es torni obrir el pas per poder visitar els puigs Tudossa, Porrassar, Talaia Freda i Moreia, etc., llocs molt visitats pels artanencs que estimam de veritat lo nostre.

G.B.

(Foto: Bisquerria)

REVISTA QUINZENAL

Nº 7 V Epoca 27. abril 1985

DIRECTOR: Rafel Umbert**CONSELL DE REDACCIÓ**

C. Obrador   A. Gili
J. Pastor   G. Bisquerra
G. Artigues   S. Massanet
Fito i Taller de Comunicacions

COL·LABORADORS:

C. Casellas   M. Tous
G. Mateu   A. Genovart

ADMINISTRACIÓ:

G. Bisquerra   A. Gili
A. Esteva   M. Estelrich
J. Bernat

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Sant Salvador, 2 Artà.**IMPRIMEX:** Gràfiques Llevant. Carrer de Ciutat, 55 Artà.**Dipòsit Legal:** P.M. 57-1969.

La Dirección y Consejo de Redacción de "Bellpuig" no se responsabiliza del contenido ideológico de los artículos de sus colaboradores o redactores.

DE LA NOSTRA ESGLÉSIA...

Final de Catequesi a l'ermita dia 1 de Maig.

Com cada any, dia 1 de maig tots els infants de catequesi juntament amb els seus pares i amb tota la gent del poble que s'hi vulgui ajuntar, anirem a peu a l'ermita de Betlem. La partida serà a les 9,30 del matí de la plaça de l'Ajuntament. Després de la missa que serà a les 12 i del dinar, pa taleca, hi haurà a les 2,30, jocs i festa. Tots hi quedau convidats. Deixau sa bilis a ca vostra i duis tot el bonhumor i les ganes de riure el que pogueu

PRIMERES COMUNIONS: per què no pesam?

Quan volem saber què pesa un tros de carn naturalment el ficam dins una balança. Potser a cop d'ull ens equivocaríem.

Quan volem saber la temperatura del nostre cos mos posam el termòmetre.

El pes i la temperatura la prenim de les coses i del cos. Però, dins la vida hi ha altres coses que, encara que sia molt difícil, podríem intentar medir i pesar; per exemple: els sentiments, les conviccions, les creències, les il·lusions.

Si cadascú, sense por i sincerament, s'analitza sí mateix pot arribar a trobar el seu "pes" o la seva "temperatura" referida al seu món profund.

Davant un fet concret com són les Primeres Comunions, ens agradaria que tots, però especialment els pares prenguessin el pols a la seva fe i sabessin destriar lo que pertany a l'àmbit de la fe i que constitueix el bessó del fet de combregar i lo que pertany a l'àmbit social i que, si bé té la seva importància, és més bé la part accidental, diguem la closca.

Si havíem de posar dins un plat de la balança el nivell de vivència religiosa i cristiana de la Primera Comunió i dins l'altra la festa social amb tot lo que ella comporta, ¿quin plat de la balança pesaria més?. Sens dubte, per a molts el plat de lo social.

Hauríem de pensar tots:

-¿Quantes hores i quants doblers han dedicat els pares a preparar les coses accidentals de la festa: vestits, convidats, recordatoris, dinars, sopars, refrescs, regals, fotos...?.

-I ¿quantes hores han dedicat a preparar amb els fills el gran aconeixement de rebre l'Eucaristia: parlant de qui és Jesús, de què significa combregar, preguntant amb els fills, preparant la celebració, demanant perdó a Déu plegats, comentant la catequesi...?.

Pot esser possible que dins alguna família no s'hagi parlat mai de Jesús, de ser i viure com a cristians, de pregar abans de menjar o en anar a dormir o qualsevol moment.

-¿Quins valors cristians poden beure i viure els fills dins la família?. ¿Quantes hores es dialoga i es parla i quantes es contempla la televisió?. ¿Es necessari que se'n vagi la corrent per a poder dialogar?.

I quan lo social és lo únic que pesa, entre moltes altres coses, poden passar aquestes:

-que lo únic que importa és sortir-ne en una vegada. Per això, si poden combregar els tres germans plegats, millor. No fa res si un és massa petit o no està preparat.

-que els convidats que van a l'Església a la cerimònia de la Primera Comunió (molts acudeixen just al nyam, nyam) els importa molt poc el participar, fer silenci, escoltar. I cada any el capellà i molta altra gent que vol viure les celebracions, acaben la funció amb els nervis destrossats.

-que pels nins i pels pares -cadascú al seu nivell- la comunió ha estat el vestit que duia o la bicicleta que m'han regalat o si haurem quedat bé o no amb els convidats, etc.

Podríem seguir, però mos aturam.

¿Per què no feis, pares i demés, un esforç per equilibrar la balança?.

¿Per què no feis un esforç perquè la festa social, senzilla i entranyable, sigui la conseqüència de la gran festa de combregar Jesús?.

L'equip parroquial

NOTICIARI

23 ABRIL, DIA DEL LIBRO

Con motivo del Día del Libro se han celebrado en Artá diversos actos entre los que destacamos:

Primero: La iniciativa del Claustro de Profesores del Colegio de S. Buenaventura que, por tercer año consecutivo, celebran la exposición y venta de libros y juegos educativos como también la de los trabajos de los alumnos de dicho centro.

Segundo: La "II setmana del llibre Infantil i Juvenil" con concurso de cuentos infantiles y dibujos con exposición y venta de libros organizada por el SMOE de Artá, San Lorenzo y Deià.

Nuestra más sincera enhorabuena a estas iniciativas y que cunda el ejemplo ya que todo esfuerzo para elevar el nivel lector de un pueblo es siempre plausible.

EXCURSIONES

El día del "Angel", el "grup d'esplai" emprendió marcha hacia Aubarca, pero debido a las inclemencias del tiempo tuvieron que regresar sin haber llegado y dirigirse hacia Canyamel, donde pasaron el día, los cincuenta y tantos participantes.

El pasado domingo día 21, el club de la tercera edad hizo una excursión al Santuario de San Salvador de Felanitx.

A pesar del mal tiempo, fueron 170 las personas que participaron de un día de asueto y compañerismo.

CONCIERTOS

El pasado 31 de Marzo se celebraron en Artá, y concretamente en San Salvador, dos conciertos corales a cargo del Orfeón Artanense y de la coral "Studium" de Palma.

El Orfeón Artanense tuvo su debut con esta actuación, después de unos años en que había desaparecido, y ahora ha resurgido de nuevo con voces antiguas y también nuevas. Enhorabuena. El otro concierto de "Studium" organizado por la revista local "BELLPUIG", obtuvo grandes elogios y aplausos. Entre sus miembros está el joven artanense José Fco. Palóu. Enhorabuena pues, y suerte para el concierto que D.M. daran en el Teatro Real de Madrid en breves fechas.

EXPOSICIONES

En las fiestas de Pascua estuvo expuesta la colectiva de pintura. Un tanto más a favor de los organizadores ya que este año fue la XXII edición de dicha exposición.

También en el Centro Social hubo una exposición de Tapices. Su autora fue María R. Horrach.

COLEGIO "SAN SALVADOR" ARTÁ

Se pone en conocimiento de todos los padres interesados en que sus hijos asistan el próximo curso a este Centro, que a partir del día 2 de Mayo, queda abierta la matrícula del mismo.

Para los de nuevo ingreso, será necesaria la presentación del Libro de Familia y dos fotos tipo carnet.

Se recuerda que las plazas serán limitadas.

LA DIRECCION

XERRIM XERRAM

I QUE TAL SES PANADES?

Esperam que no us hagin fet molt de mal.

I el dia de l'"Angel" què no recollireu la brusca. Perquè més de dos segur que la necessiten, i además que fou d'abril, però va fastidiar el dia, això sí.

QUE NO ANAU PES FUTBOL JA?,

perquè d'aquest pas que va l'equip local vos assegur que descendirà de la categoria, a la que hi pujà gràcies a un miracle de la Mare de Déu. Al manco anàrem a donar-li les gràcies tot seguit. No vos recorda?.

Lo que passa és que des d'aquella data no hi hem tornat a veure-la i ara és ben segur que ja no mos donarà sa mà. Així que l'any que vé, jugarem a Preferent i tornarem a l'eterna rivalitat amb els veïns de Capdepera i de pas farem més bones taquilles. Així sia, i és lo manco que pot fer la nostra directiva, fer un equip per retornar a la III Divisió Nacional, guanyant els partits de casa i fer contenta la gran afició d'Artá. I que heu vessim, va dir es cego.

Ara fa 25 anys

BELLPUIG, 5 Abril 1.960

Destacamos de SILUETA del MES dos desgracias ocurridas en nuestra localidad: una de un homicidio ocurrido en la finca de "Sauma" y la otra de una caída de una avioneta en las proximidades de la Colonia de San Pedro "... en el que encontraron la muerte, en la lozanía de sus vidas, dos jóvenes Tenientes de Aviación".

En voces autorizadas, entrevistando a D. Cesáreo Menéndez Santirso (Notario) y con motivo de su marcha, declara: "Quiero manifestar también que de no haber sido por tener ocasión de marcharme a mi tierra natal y la de ascender de categoría, no hubiera abandonado este pueblo que tan bien me acogió y se ha portado conmigo". En otro lugar y preguntándole sobre algo que le haya llamado la atención, contesta: "La fiesta de S. Antonio Abad. Es magnífica y con un tipismo especial que la hace realmente maravillosa".

-En un rincón de Ecos artanenses se destaca que "Una vez más... el Rdo. Rafael Ginard Bauçà, acaba de obtener un importante premio en un concurso promovido por "Diario de Mallorca" para selección de un "slogan" destinado al "Club Playas", de la Capital".

-En un reportaje de la pág. 7 se notifica la jubilación del cartero D. Juan Alzamora, Juan, "l'amo en Joan Carter".

-"Zumbidos de honda" en su habitual repaso del pueblo se queja de: "La falta de rotulación de calles y ostentación de un número en cada portal".

PLUVIOMETRO

MARZO

Día 1	11,2 l/m ²
Día 2	2,7 "
Día 3	1,6 "
Día 5	14,9 "
Día 7	25,2 "
Día 8	24,5 "
Día 9	9,4 "
Día 10	2,2 "
Día 11	1,8 "
Día 12	11,5 "
Día 13	35,8 "
Día 17	4,2 "
Día 19	7,6 "
Día 20	23,0 "
Día 21	2,2 "
Día 27	5,7 "

TOTAL 162,8 l/m²

CLUB TERCERA EDAD Guibis.

El día 9 de abril tuvo lugar una Asamblea de socios del club de la Tercera Edad de Artà para votar los miembros de la junta directiva con carácter definitivo.

Asistieron a la misma, además de los miembros de la Gestora que había dirigido los primeros pasos del club, más de un centenar de socios, los cuáles por unanimidad (no importó hacer votación) renovaron los cargos a todos los directivos de la Junta Gestora.

Así que la Junta quedó como sigue:

PRESIDENTE: D. Israel Sánchez de la Encarnación.

VICE-PRESIDENTE: D. Damián Vicens Pastor.

SECRETARIO: D. Aurelio Conesa Ruiz.

TESORERO: D. José Jaume Oliver.

VOCALES: María Campins Tous- Margarita Espinosa Bosch- Juan Lliteras Dalmau- Juan Terrassa Sancho- Gabriel Massanet Femenías- Magdalena Massanet Casellas- Francisca Picó Gili y Miquel Sintés Pellicer.

Esta Junta regirá los designios del Club por espacio de 2 años.

BELLPUIG se puso en contacto con el Presidente Sr. Sánchez para que nos informase un poco de la marcha del nuevo Club de la Tercera Edad.

B.- Contento con el cargo, ¿Israel?.

I.- Sí y no, alguien tenía que ser y me ha tocado a mí, por lo tanto veré de hacer lo posible siempre con la ayuda de mis compañeros de junta.

B.- ¿Con cuántos socios cuenta el club actualmente?.

I.- En este momento somos 220, pero esperamos aumentarlos.

B.- ¿Ya tenéis local social?.

I.- Provisionalmente estamos ubicados en una sala del Centro Social, pero el alcalde nos ha prometido que en cuanto se desaloje "La Central", nos facilitará unas dependencias para ubicar nuestro Club, y que esperamos poderlo inaugurar por las fiestas de San Salvador.

B.- Israel, explica un poco la finalidad de este Club que acabáis de estrenar.

I.- El Club tiene por objeto tener un local donde los socios se sientan como en su propia casa, y puedan disfrutar de unas horas de distracción y fraternidad. Para ello pensamos instalar una biblioteca, una sala de juegos recreativos, un pequeño bar, entre otras cosas, y también programar y celebrar conferencias, charlas y excursiones para entretener a nuestros socios. Estos pagarán una cuota mensual de 100 ptas. y podrán formar parte del Club a partir de los sesenta años. También se admitirán los cónyuges de los mismos, aunque no tengan la edad del socio. Como es natural también se admitirán los pensionistas por invalidez.

B. ¿Quieres añadir algo más?.

I. Sólo dar las gracias a quienes han hecho posible montar el Club, en especial a nuestro alcalde Jaume Morey, quien no ha regateado esfuerzos y ayuda necesaria para la buena marcha del club.

Així m'ho contà

— EN LLUÍS BRANCANEVADA —

Per M. Tous

(i IV)

Sense pensar-ho gens ¡plif, plaf! ¡Vaja dues galdades que me vaig pegar de tan bon gust!. Una, per a desxondir-me, l'altra, per alliberar-me de les baballes del maleït animal que, assustat de la meua ràpida reacció, me mirava d'un tros enfora amb ulls interrogants, mentre m'espolsava afanyosament les formigues que, amb les seus mordales, sense cap sentiment pietós mossagaven la meua carn. Sobre el flonjo jaç de càrritx, amb placidesa, mig obert i amb el llom girat per amunt, com si res hagués passat, descansava l'explar. Supòs que se'n devia riure de mi.

Enfadat com estava per lo que m'havia succeït, no sabia si collir-lo o posar-li el peu damunt. Però ell, ja m'havia ensenyat que el seny s'havia d'imposar. Per això me decidesc pel primer, i, inclinantme, aixec l'obra "d'En Jaume Balmes". Anava comprenent ja el perquè aquell senyor del matí m'havia dit que el llibre era molt feixuc.

Altra volta amb ell baix el bràç i un xic malumorat, prenc el camí de retorn. No tenc ganes de veure les clares aigües del torrent ni tampoc lo que en elles s'hi reflectia i, depressa, sense escoltar la cantúria dels ocells ni admirar la puresa de les flors, enfil l'aspre costa.

Just a l'indret de sa "Caseta d'Es Guindando", del camí que ve "d'Es Camp Redó", assegut dins un carretet del qui estirava una somequeta grisa, hi havia un venerable capellà que vestia sotana de color perdut, esquinçada, i se cobria el cap amb un capell clerical, rovellós i d'ampla ala. De la seva cara, vermella i rodona com el ple de lluna, malgrat tingués un ull un tant llampat, se'n desprenia mansuetut, atractiu i comprensió sens fi. Conversava aleshores, amb un ancià que portava sobre s'esquena un sac ple de trègol. Suspesa de la corretja hi duia la falç, i als peus calçava avarques de goma d'auto. Era moreno com el socorrat; no molt alt d'estatura, però gruixat i ample d'espatles. Del centre de la cofa del capell se n'havia descosit un trosset de llatra que s'alçava amb supèrbia cap al cel. Així com jo ho veia, sembla la cresta d'un gall o l'adorno d'una corona real. De lo que n'estic ben segur és de què cap monarca del medieval no hauria lluit sobre el seu front la diadema, ni amb més gràcia, ni honradesa, ni glòria que com l'amo En Llorenç sa cobria se testa amb aquell barret derruït i acabat.

Al passar ran d'ells ens escometèrem, i al punt me dictà el pensament que mai no podria posseir ni a prop fer-s'hi les virtuts que adornaven a aquell bon sacerdot.

Quasi a l'entrada del poble, arribà clarament a mes orelles el ressò d'una campana que copejat son bronze per el batall, espargia sa veu als quatre vents, anunciant a les devotes persones que l'hora de resar el Sant Rosari era arribada. Per entre les clarianes d'un cel entavallat i rogenic, el sol declinant, enviava un darrer bes, color de blat madur, al cim del pujol de Sant Salvador. Petits grups de dones empeses d'edat i llengua feinerà, endolades o vestides d'honest, tocades amb vels espessos i entre les mans el sartal, anaven pausades a la Parròquia per a retre compliment a ses devocions...

Me diu en Lluís Brancanevada, que aquella nit no sortí de casa. Després d'haver sopat, llegí uns quants capítols d'aquell intel·ligentísim català, i dijorn se retirà a la cambra.

URBANITZACIONS

En pocs anys, Mallorca, la nostra penyeta verda ha passat d'ésser una illa perduda pel Mediterrani, amb la agricultura com a base econòmica, a uns dels centres turístics més importants d'Espanya. Amb un obrir i tancar d'ulls damunt

les nostres costes han sorgit, com a bolets, mils d'hotels, xalets, apartaments, carreteres... És la nova vegetació. Una vegetació de ciment, que encara ara s'estén, arrasant no pocs ecosistemes i paisatges únics.

Així s'ha donat lloc a veritables formiguers, com és el cas de l'Arenal i tota la costa de Calvià.

Enmig de tota aquesta invasió, fins ara Artà ha estat un dels municipis mallorquins privilegiats. Llevat de La Colònia i Betlem, el nostre municipi s'ha mantengut verge d'urbanitzacions.

Això ha estat fins ara. Però en aquests moments el perill de perdre per sempre les nostres costes és bastant greu. Damunt elles hi ha no pocs projectes d'urbanitzacions, com el de Sa Canova (Ravenna), Cala Mata, Sa Duaia...

Aquest és un tema viu, per això anirem a fer un repàs a la situació.

ZONES COSTERES URBANITZADES La Colònia i Betlem.

S'aixequen baix les escarpades muntanyes de la serra de Llevant (la nostra) a poca distància l'una de l'altra.

En el cas de La Colònia no es pot xerrar d'una urbanització amb les característiques de la majoria. A l'hivern, llevat dels dissabtes i diumenges la Colònia recobra la seva personalitat de poblet encantador, a la vora del mar. Es a l'estiu quan sofreix la invasió. El seu no és un turisme d'estrangers, sinó que en general els visitants són ciutadans. S'ha convertit an una "Residència d'esplai per ciutadans".

Betlem, al contrari, no té res de poblet encantador ni

molt manco. Betlem es limita a jugar un paper de vulgar urbanització de mal gust. El que hi ha, més que cases pareixen caps de mistos.

Entre la Colònia i Betlem sumen un total de 305 habitants i són més bé unes urbanitzacions de segon ordre: afortunadament per la seva tranquil·litat no hi ha grans comerços, llocs de diversió, etc. Finalment, ni a una part ni a l'altra, hi ha conducció d'aigua potable ni d'aigües fecals.

ZONES COSTERES DE FUTURA URBANITZACIO.

-Cala Mata: l'ajuntament ha donat permís.

-El Caló: està en fase de negociació.

-Sa Duaia: a la part de la mar res, no obstant se vol fer una parcel·lació a Sa Duaia de dalt.

-Sa Canova, "Ravenna": s'han començat les obres. És un projecte que donarà cabuda a vinti-cinc mil persones.

HISTORIA DEL RAVENNA.

Maqueta del Projecte per a 30.000 h., que va fracassar, on no es veu el port que hi havia damunt la desembocadura del Torrent de Na Borges.

Es aquest el major projecte d'urbanització al terme d'Artà. Està considerat con a Centre d'Ineterès Turístic Nacional, el que significa que l'ajuntament no hi té cap competència; és un cas a part.

Als anys setanta s'iniciaren les obres, però per una sèrie de raons tot se'n va anar per avall. Era un projecte colossal, damunt un extenció d'un dels pocs pinars que ens queden, de 320 hectàrees, amb una capacitat per a 30.000 habitants, amb dos ports esportius, els quals, un constava de 500 llocs d'atrac per a vaixells de fins a 300 metres i l'altre, estava estratègicament situat a la desembocadura del torrent de Na Borges, a on hi ha un ecosistema molt singular.

D'aquell projecte, queden per dins el pinar, els carrers que s'uneixen a una via principal de sis kilòmetres i que, anecdòticament, no estan senyalats amb noms, sinó com a una ciutat americana, per nombres ("Carrer 16", "Carrer 12").

El projecte d'urbanització, que fins ara s'ha mantengut paralitzat s'ha tornat posar en marxa, encara que retocat, decidit a acabar amb els dos kilòmetres de platja verge, una espessura de vida i, en definitiva, amb un dels pocs llocs a on et pots perdre quan estàs cansat de cotxes, cases, maldecaps i tot el que representa la "civilització", per respirar un aire de puresa i tranquil·litat.

CONCLUSIÓ.

Com podràs veure, el panorama no és molt atractiu, a no ésser que hi guanyis una bona tallada. Per altra banda, la gent es pot enlluernar pensant que hi trobarà una bona ocasió per fer feina, i fer-se ric, però ja se sap el que passa: els externs se'n duen la millor part i resulta que no hi ha tant a guanyar com el principi paireix.

Tot sembla estar condemnat. D'aquí a cinquanta anys Mallorca estarà sitiada per una gegant paret d'hotels. Tot això, davant els nostres propis nassos, sense aixecar un dit en contra.

Si casualment a tu no t'interessa viure en un paradís de ciment armat, no facis el de sempre, no et quedis amb les mans aplagades, amb la teva protesta condemnada a l'oblit. A Artà hi ha un grup de simpatitzants de la Natura, reduït, el qual tu pots engrandir. Si t'interessa, és bo de localitzar. Entre molts es poden fer coses grosses. Per ventura aconseguirem una Mallorca més verda, o com a mínim no tan grisa.

Joan Ginard Esteva.

TALLER DE COMUNICACIONS.

NORMES GENERALS

A) Les activitats es duren a terme el capvespre. Durant el matí hi haurà classe normal.

B) El planeig general serà el següent:

Primer bloc: de 3 a 5: **Tallers d'expressió.**

Segon bloc: de 5 a 6: **Sports de pista. Sports de taula.**

Tercer bloc: 8 hores (pares): **Audiovisuals. Taules rodones.**

Conferències.

C) Totes les activitats seran conjuntes entre els alumnes de ambdós Centres i es duren a terme als llocs que oportunament s'indicaran (Centre de FP, Na Batlesa, Institut, etc...).

D) El nombre de places per cada taller es limitat. Si el nombre de sol·licituts es superior, la comissió organitzadora s'encarregarà de fer la distribució entre les distintes opcions.

E) Els alumnes hauran d'assistir sempre al taller que se li assigni el primer dia. No es permetran canvis.

F) Durant el segon bloc, els alumnes podran inscriure-se a un sport (de pista o taula), o bé, assistir optativament a una de les demés activitats que es programin per aquell dia (audiovisuals, conferències, taules rodones, etc...)

G) En cada taller es triarà un cap de grup per coordinar l'activitat.

Primer bloc d'activitats

1. Cinema i psicoanàlisi i Clàssics del cinema.
2. Cuina.
3. Expressió corporal
4. Fotografia
5. Realització i maneig d'instruments populars
6. Iniciació a la tècnica de filmació amb video.
7. Itineraris per Artà.
8. Yoga
9. Ceràmica
10. Taller de música.
11. Mecanografia.
12. Ornitologia.
13. Paper fet a mà.

14. Sexologia.
15. Astrologia.
16. Automoció (mecànica)
17. Tallers de llana
18. Tallers de brodat.
19. Tallers de punt mallorquí.
20. Tallers de punt antic.
21. Perruqueria.

Segon Bloc (Sports)

1. Basket
2. Voley
3. Futbito
4. Ping-pong.
5. Escacs.
6. Dames.

FIESTAS de PASCUA

Intentaremos dar un breve repaso a lo que han dado de sí las pasadas fiestas de Pascua, sobre todo en el aspecto cultural y religioso, ya que en lo pagano sólo diremos que el tiempo fue magnífico y las empanadas y los rubioles más o menos como años anteriores.

Extenso programa el desarrollado durante esta pasada Pascua. Empezamos el día 31 de Marzo, domingo de Ramos, por la mañana con la bendición del olivo, y por la tarde en Sant Salvador. Vaya tardecita! A las seis hubo la presentación del remozado Orfeón Artanense, a cargo del Dr. Miquel Mestre, para dar paso a una actuación del coro, bajo la batuta del joven Tomeu Ginard. A continuación el pregón de Semana Santa, este año a cargo de Sebastián Mesquida, sacerdote artanense, y buen amigo. Después la misa, y a las 9,30 de la noche actuación de la Coral "Studium" de Palma, que dicho sea de paso, hizo las delicias del público que, aunque cansado y a pesar de la hora, aplaudió incansable las obras que con acierto y sensibilidad interpretaron las maravillosas voces de esta coral.

El Jueves Santo por la tarde celebración de la Eucaristía, con poca asistencia en la Parroquia, por lo intempestivo de la hora, y por la noche el "Auto Sacramental" en la escalinata del

Convento, con la actuación del Orfeón Artanense, por cierto con los altavoces no muy adecuados, desluciendo las interpretaciones. Después procesión hacia la Parroquia y "vetla" ante el Monumento.

El Viernes Santo "Celebración de la Palabra" y por la noche el ya tradicional "Endavallament" en Sant Salvador, abarrotado de público, y procesión y "Santo Entierro" en la Parroquia. También estuvo actuando el Orfeón.

El sábado por la noche misa de "Resurrección" y el domingo de Pascua, procesión del "Encuentro", pobre procesión, que tal vez debiera suprimirse por rozar ya el ridículo por decirlo de alguna forma, sin querer faltar al respeto por lo que quiere representar. Seguidamente misa solemne y por cierto se llenó la Iglesia de fieles. Por la tarde fútbol, negativo para el equipo local, y por la noche gran fiesta paguesa en el Barbacoa de Artá, con una buena torrada para todos, y baile a cargo de la agrupación "Artà balla i canta" y baile abierto para los muchos aficionados asistentes.

También durante estas fiestas hemos tenido ocasión de visitar dos exposiciones: la Colectiva de cada año (la XXII) en la Caixa, y otra de Tapices en el Centro Social, a cargo de María R. Horrach.

Guibis

TROBADA DE DONANTES DE SANGRE DE LA S.S. EN S. LORENZO

JOSE "SINTES" en el momento de recibir la placa de manos del Sr. Albertí.

El pasado día 24 de marzo, tuvo lugar en San Lorenzo la trobada de los donantes de sangre de la Seguridad Social, reuniéndose donantes, amigos y familiares de Manacor, Vilafranca, Son Servera, Son Carrió, Cala Ratjada, Capdepera, Porto Cristo, Artá, Colonia de San Pedro y San Lorenzo.

El acto más emotivo de la fiesta fue el momento de hacer entrega de manos del presidente, de la distinción de haber dado 25 veces sangre al donante D. José Sintés Pallicer de ARTA.

El presidente cerró el acto con un breve discurso, expresando el motivo por el cual tanta gente daba sangre, sin esperar recompensa material alguna, sino sólo porque aún había gente buena en este mundo que a los ojos de algunos se está llenando de odio y malicia.

Relación de donantes de Artá, que recibieron la distinción de 10 donaciones en la Trobada de San Lorenzo, 1.985.

Sebastián Esteva Ferragut
 Juan Forteza Bonnín
 José Flórez Hermosa
 María Bonnín Bonnín
 Rafael Umbert Sureda
 Bárbara Salas Sureda
 Catalina Ginard Alzamora
 Ignacio María Nadal
 Magdalena Ginard Alzamora
 Juan Ginard Juan
 Antonio Mª Amorós Ferragut
 Andrés Sureda Blanes
 María Martí Pastor
 María Ginard Ferrer
 Esperanza Palacios de Tello
 Jaime Mestre Payeras
 Antonia Esteva Vaquer
 Margarita Danús Sancho
 Juan Piris Gelabert
 Bárbara Xamena Carrió
 Jaime Ginard Orell.

"ESCLAFITS I CASTANYETES"

I seguirem parlant de ball mallorquí. No podia mancar el nom de Marja Redona. Ella i un grupet més formaren, fa poc, l'agrupació "Esclafits i Castanyetes". Tenien ganes de fer resorgir tota la cultura mallorquina. Anàrem a ca seva decidides a fer-li una entrevista.

... Maria, conta-mos ¿quan sorgí la idea de formar una altra agrupació?

*** Fa poc més o manco un any, ens juntàrem un parell. A nosaltres ens agrada-va molt, i de cada vegada més el ball de bot.

... ¿Teníeu esperances?

*** Sí, ja ho crec i !moltes!. A lo primer sabíem que no podíem fer gaire cosa. Llavors anàrem aprenent un poc més de l'art de ballar. Ara ja sabem el suficient per a pujar a dalt un escenari.

... ¿Com es pot entrar dins l'agrupació?

*** Basta que s'atraquin a qualsevol de nosaltres i ens diguin que tenen ganes d'aprendre a ballar. Naturalment per tal de subvencionar els principals gastos pagarien 300 pesetes pel manteniment del grup.

... Parlant de dobbers. ¿Heu rebut alguna ajuda econòmica?

*** L'Ajuntament ens donà cinquanta mil pessetes. També "Sa Nostra" i altres entitats ens han ajudat. Es clar que aquestes subvencions només ens serviren per començar.

... ¿Sols ballau?

*** No. També hi ha tocadors i cantadors. Tenim flautes, llauts, guitarres, guitarrons, bandúrries i castanyetes. Parlant d'això m'agradaria destacar la figura de l'amo Bernat Randa. Ell du el ball de bot dins la sang i ha estat un dels homes que més ens ha ajudat en aquesta tasca.

... ¿Amb quants vàreu començar i quants sou actualment?

*** Al principi no érem més que unes deu persones. Però ara ja hem arribat a ser unes cent cirquanta. A la gent li agrada ballar.

... ¿Sou exigents?

*** No. No exigim res. Cada un ve aquí perquè vol i crec que si té ganes d'aprendre

nosaltres li podrem ensenyar. No volem obligar ningú.

... ¿Com sorgí el nom d'"Esclafits i Castanyetes"?

*** El Pare Ginard Bauçà ens oferí aquest nom i a nosaltres ens agradà.

... ¿Què pensau del ball obert?

*** Sí, ens agrada la idea, perquè nosaltres no pensam en el ball mallorquí com a espectacle, sinó com a rels del nostre poble.

... ¿Com és que per Sant Salvador no es balla ball de bot?

*** Nosaltres des d'un principi pensàvem ballar juntament amb l'altra agrupació. Si bé mai podíem quedar bé davant l'agrupació "Artà balla i canta" que tant d'anys fa que balla. Però nosaltres pensàvem que a Artà hi cabíem tots. L'Ajuntament decidí sortejar qui ballaria primer i qui darrer. Però l'altra agrupació no hi estigué d'acord. Llavors l'Ajuntament es decidí a fer un sorteig, aquesta vegada per veure qui ballaria a

Artà i qui ballaria a Sa Colònia. Amb la qual cosa nosaltres no hi estiguérem d'acord. Perquè trobàvem que no hi havia un motiu perquè cap de les dues hagués de renunciar al seu poble. I demanàrem per escrit que ens deixàs participar a les dues. La petició fou denegada. I no hi hagué ball obert per Sant Salvador. També ens agradaria dir que el batle de Sa Colònia ens convidà a les dues agrupacions per anar-hi a ballar per les festes de Sant Pere. L'altra agrupació no hi volgué anar, però nosaltres hi anàrem i ballàrem.

... ¿Què creis que representa la vostra agrupació pel poble?

*** Creim que representa un lloc de cultura. Creim també que hi ha gent que ens estima i que n'hi ha que ens odia.

Així acabà l'entrevista, però nosaltres encara no hem acabat.

Aina Mª Massanet i Elvira Piris.

(Tallers de comunicacions)

UN AVIÓ S'ESTRELLA _____ DEVORA ARTA!

El passat 19 de febrer es va estrellar un Boeing abans d'arribar a Bilbao, al xocar amb l'antena d'Euskal Telebista en el mont Oiz. Aquest desgraciat esdeveniment ha fet que se parli molt de l'antena de la TV basca i que molta gent hagi conegut on està el mont Oiz, abans gairebé desconegut.

A pròposit del mont Oiz volia dir alguna cosa. A la falda oriental d'aquesta petita muntanya, l'altura de la qual no arriba als 300 metres, hi ha un llogaret de 164 persones de dret, i 159 persones de fet /segons el cens de 1.970), que probablement sigui un dels llocs habitats que estan més prop de on va caure l'avió. Aquest caseriu es diu ARTA. Per això, en uns titulars de premsa sensacionalista hem posat "Un avió s'estrella prop d'Artà", per una coincidència anecdòtica, que pot ser de l'interès dels artanencs.

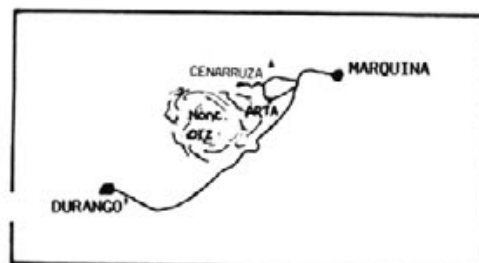
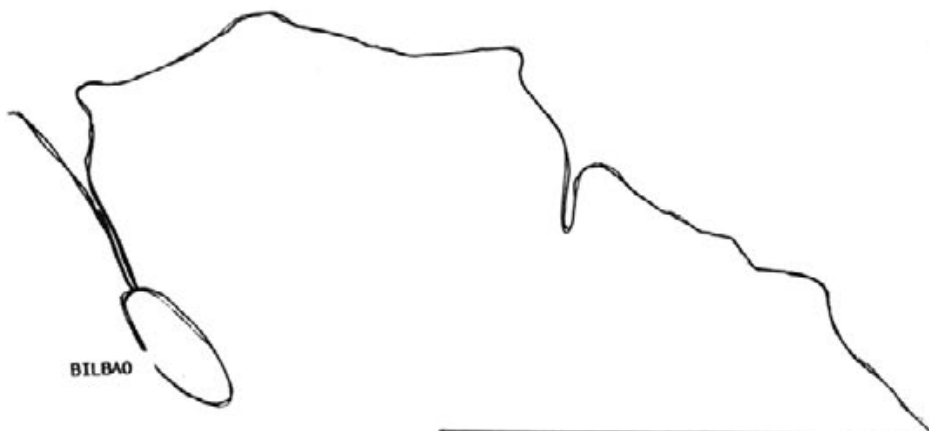
Aquest Artà, de la província de Biscaia, pel nombre d'habitants ja es veu que és més petit que Sa Colònia,

i que per tant no surt a la majoria dels mapes, tan sols als més detallats. Per això pot ser interessant detallar que està a uns dos quilòmetres de Cenarruza, entre Marquina i Durango, i la seva altitud és de 250 metres. El croquis que s'acompanya detalla una mica la seva ubicació. Si ens hi fixem veurem que es tracta d'una petita població que està a la falda d'una muntanya (paregut a Artà i Sant Salvador).

Amplia el camp de coincidències anecdòtiques el fet de què "arta" en basc signifiqui "alzina"; recordem la tribu de l'alzina que poblava el terme d'Artà a "la deixa del geni grec". Recordem també que alguns habitants d'Artà descendeixen de bascs, degut a una expedició que hi va haver per repoblar Mallorca en el segle XIV; encara que actualment ningú ho diria, el cognom reflecteix clarament l'origen basc, com el que subscriu.

N'hi ha que diuen que no hi ha casualitats...

Rafel Bisquerra Alzina

Per felic... com?

Feliços sereu...

** Si sabeu volar per damunt la boira i les nuvolades, i si cercau de debò el cel de la felicitat i de la joia; jamai vos sentireu sense forces per a seguir caminant.

** Si anau pel desert del món portant un gerricó d'aigua fresca per a minvar el cansament dels vostres veïns; veureu com tothom vos obrirà les portes del seu cor.

** Si quan defalleix el vostre esperit o quan la fosca negra arriba a la vostra existència, sabeu posar més oli al fanal de la vostra il·lusió; jamai s'apagarà la lluentor de la vostra aventura de viure.

** Si sabeu quedar embadalits davant els jocs bellugadissos dels infants o escoltant les contarelles apassionants dels vellets; això vol dir que encara sabeu bategar amb el cor de la poesia.

** Si sabeu trobar dins la tempesta o dins la fosca negra de la nit l'estelada enlluernadora de l'estimació així trobareu com el descans i els somnis tenen el color de la primavera.

** Si sabeu fruir, amb encert, de l'amor de la vostra família i de la companyia dels vostres veïnats; els vostres dies seran sempre alegres i les vostres hores plenes de delits.

** Si sabeu descobrir els viaranyes de la festa i de la joia dins el mapa dels vostres cors; arribareu molt prest a trobar el paradís de la felicitat.

** Si sabeu perdonar sense posar condicions i de bona gana, oblidant les travetes que vos han fetes això serà prova de què portau la direcció de la vostra existència.

** Si sabeu escoltar la veu del silenci i la companyia de la soledat; sentireu les tonades de la música eterna i sortireu a l'encontre de la saviesa.

Gregori Mateu Estarelles

"AMB PACIÈNCIA I PARLANT BE S'ACONSEGUEIXEN MOLTES COSES"

De la Colònia
de Sant Pere

ENTREVISTA AMB:

JOAN LLULL. El celador es jubila.

Fàcil de localitzar els dies feiners, quasi sempre pels carrers els caps de setmana, i la majoria de vegades amb la carpeta davall el braç, la figura del policia municipal, coneguda com el Celador, s'ha convertida en una de les més populars de la nostra estimada Colònia. La notícia -certament és notícia- és que el Celador es retira i amb aquest motiu li hem fet la següent entrevista.

... Quan vos retirau l'amo En Joan?

*** El 29 d'aquest mes. M'ha arribat el moment de la jubilació. Tenc 65 anys, i per això em retir.

... Quants d'anys heu fet aquest servei?

*** Exactament quaranta; des de que tenia vint-i-cinc anys.

... Durant aquests anys haureu conegut i estat a les ordres de molts de batles?

*** Mira, l'altre dia ho pensava; comptant els interins, n'he conegut 12 a Artà i 6 a la Colònia; en total 18 i sempre m'he duit bé amb tots ells.

... Quina diferència hi ha entre Celador i Municipal?

*** Pràcticament és la mateixa cosa amb unes petites diferències. Mentre era Celador feia més feina pròpia de la brigada, com la neteja, tampoc no duia uniforme. Ara estic més pendent de la circulació i els caps de setmana vaig sempre uniformat.

... És una tasca difícil ser municipal a la Colònia?

*** Per a mi no ho és; com t'he dit, duc molts d'anys aquí i he vist com la Colònia anava creixent i canviant a poc a poc; pel fet d'haver de fer arribar notificacions i avisos, conec pràcticament tothom, inclús tots els estrangers que resideixen aquí.

... Quin moment o moments recordau com els més desagradables i difícils?

*** Crec que quan he hagut de fer alguna denúncia, però a vegades no queda més remei que haver-ho de fer així pel propi bé del poble, per prevenir qualche accident o per evitar que augmenti el "gamberrisme". Així i tot, abans de denunciar

qualcú, sempre he procurat abans avisar.

... I els moments més agradables?

*** Certament a l'hivern, quan la Colònia és una bassa d'oli i no hi ha cap tipus de problema.

... Normalment els policies van en parelles; vos sempre heu treballat en solitari. ¿Heu tengut por alguna vegada, vos han amenaçat?

*** La veritat és que por, no n'he tenguda mai. Amenaces pròpiament no me n'han fetes, però sí que he tengut algun enfrontament, encara que quasi sempre ha estat per coses petites, per beneïtures.

... En tants d'anys, haureu vistos bastants de canvis dins la Colònia. Des del vostre punt de vista professional, en què ha canviat més el nostre poble?

*** S'ha engrandit molt. Durant anys, el nucli urbà era molt petit; ara s'ha anat extenent i eixamplant moltíssim. Abans quasi no hi havia estrangers, avui hi ha més estrangers que mallorquins. Abans les "gamberrades" eran coses d'al.lotots, es pedregaven o rompien una cosa i amb un avís o una clotellada tot quedava arreglat. Ara les "gamberrades" són ja cosa seria; hi ha robatoris i altres situacions que només es poden arreglar per la via de la denúncia.

... Fa uns anys la Colònia s'omplí de senyals de circulació i hi va haver comentaris de tot tipus. ¿Han servit de qualche cosa tots aquells signes indicatius?

*** Han estat molt profitosos. En principi era comprensible la reacció de la gent, però gràcies a aquelles senyals s'han evitat molts d'accidents. Abans, quan la circulació no era tan densa, hi havia més accidents; en canvi, quan es va fer la senyalització adequada, tot i que va augmentar la circulació rodada, va minvar el nombre d'accidents.

... No és cap secret dir que la gent a la Colònia sempre vos ha tengut un respecte. ¿Com vos heu enginyat per aconseguir-lo?

*** A força de molta de paciència i de parlar bé.

L'experiència m'ha ensenyat que les coses s'aconsegueixen millor a les bones i a base d'avisos que no amb crits i a les males.

... ¿Què li diríeu al nou policia que vendrà a la Colònia i que ara no sabem qui serà?

*** Sense voler pecar de presumptuós, li diria que fes com jo, que anàs avisant amb paciència i bones paraules; em sembla que és el camí més fàcil i a la llarga el més eficaç.

... ¿Què voldríeu dir als Coloniers i als residents aquí des de BELLPUIG i abans de despedir-vos?

*** Que estic molt agraït a tothom i deman perdó si he agraviat qualcú. Si això darrer ha succeït, ha estat sempre per voler complir la llei.

... ¿Què fareu a partir d'ara?

*** Crec que no m'avorriré; com saps, m'agrada molt pescar i aquest serà un dels millors passa-temps; també tenc un bocinet de terra que ara podré cuidar amb més dedicació...

Joan Lull Tugores, quaranta anys al servei de la Colònia, un home conegut i estimat, que a partir de dia 29 d'aquest mes serà un ciutadà que no vestirà uniforme perquè es jubila. L'amo En Joan està content amb la seva jubilació, el que no sabem és si els peixos hi deuen estar tant, perquè estam segurs que si el Celador va a pescar, s'ha acabat la bona vida per a ells. I no és broma.

Andreu Genovart

Col·laboracions

"BELLPUIG vol sumar-se a l'homenatge que les lletres mallorquines reten a l'Editorial Moll amb motiu de complir-se el seu cinquantenari fundacional

De la sàvia mà de "Don Francesc" s'han editat les col·leccions següents: El 1.934 es funda la "Biblioteca Illes d'Or" per superar la penúria d'aquells anys (el preu de l'exemplar era de sis reals).

Al 1.954 surt la "Biblioteca Raixa", que ja sobrepassa de molt els 100 números.

A l'entretant, ha creat també la col·lecció "Balanguera" dedicada a la poesia, la d'"Es treballs i els Dies" on s'hi publicà el cançoner del nostre estimat P. Rafel Ginard Bauçà i nombroses manuals i monografies científiques amb obres de Josep Sureda Blanes. També ha publicat l'extraordinari diccionari Català-Valencià-Balear i les tan populars rondalles mallorquines d'A.M. Alcover. Amb motiu de l'aconteixement s'ha editat un volum antològic on hi participen 52 autors.

"Don Francesc" ha estat guardonat moltes vegades pels seus mèrits filològics i està en possessió del premi d'honor de les Lletres Catalanes.

Colau

DOS CONCIERTOS

El día de Ramos en San Salvador se celebraron dos conciertos a cargo del nuevo Coro local y del "Cor de Cambra"-STUDIUM- de Palma.

Felicito al coro de Artá y a su nuevo director, Bartolomé Ginard, que supo llevar con ajuste y afinación todo lo que cantaron. No se puede pedir más rendimiento a las voces del grupo, timbradas y potentes, pero eso sí, su director tendrá que trabajar mucho para lograr los "crescendos y pianísimos", algo difícil de lograr en un coro, pero Bartolomé es todo fuego, demostrando que siente la música y la

transmite a sus cantores. ENHORABUENA.

La Coral "STUDIUM" es algo serio musicalmente hablando. No precisa cantar obras que siempre repiten todos los coros. Su director, Carlos Ponseti sabe lo que lleva entre manos y todo de verdadera calidad, sólo nombrar a Schuman, Rossini y Mendehelson ya demuestra la calidad de esta coral, que en la noche del domingo de Ramos nos deleitaron con sus preciosas voces, destacando dos de verdaderas mezzo sopranos de ópera.

Demos gracias a quienes hicieron posible la celebración de estos conciertos.

Joan Sarasate

ECOS

NACIMIENTOS

- Día 28 febrero. **Margarita Mayol Bauzá.**- Hija de Francisco y de Francisca.- C/. San Marcos, 14.
- Día 2 marzo.- **Pedro Juan y Ferrer.**- Hijo de Jaime i de Margarita. C/. Ciutat, 43.
- Día 25 Febrero.- **Marta Sureda y Cabrer.**- Hija de Jaime y de Catalina.- C/. Figueras, 12-2º.
- Día 5 de marzo.- **María Floriano Mestre.**- Hija de Pedro-Juan y de María.- C/. R. Blanes, 58.
- Día 9 marzo.- **Joan-Andreu Servera Nicolau.** Hijo de Andrés y de Coloma.- C/. Clota, 28-1º.
- Día 9 marzo.- **Jaime Ginard y Calpin.**- Hijo de Sebastián y de Gina-Lesley.- C/. R. Blanes, 77-2º Iz.
- Día 12 de marzo.- **Bartolomé Llaneras y Nadal.**- Hijo de Manuel y de Francisca.- C/. Almudaina, 15-1º.
- Día 16 de marzo.- **María-Antonia Pereira Artigues.** Hija de Rafael Manuel y de Margarita.-
- Día 21 de marzo.- **María Pastor y Gelabert.**- Hija de Miquel y de Margarita.- C/. Pítxol, 5.

MATRIMONIOS

- Día 9 marzo.- **Juan Bernad y Vich.** con **Margarita Espinosa y Pastor.** Plaza de S'Aigo, 3.
- Día 10 marzo.- **Lorenzo Feber y Suñer con Jerónimo Bonín y Vivencos.**- C/. Hernán Cortés, 1 de Manacor.
- Día 24 de marzo.- **Antonio Vaquer y Rivet** con **Margarita Femenías y Perelló.** C/. Padre Molina, 18B-2º-1ª de Palma.

DEFUNCIONES

- Día 9 marzo.- **Antonia Ferrera y Chacón.**- C/. Juan XXIII, 21.
- Día 16 marzo.- **Apolonia Artigues y Gili.**- C/. Batlessa, 9- D'Es Bosch d'En Llull.
- Día 17 marzo.- **Antonia Gili y Quetgles.**- C/. Costa i Llobera, 54.- Comuna.
- Día 22 de marzo.- **Sebastián Vaquer y Dalmau.**- C/. Almudaina, 11.- Vaquer.
- Día 28 marzo.- **Lamberta Zaera y Vicente.**- C/. Gran Vía, 6.
- Día 30 marzo. **Miguel de Pablo i Balaguer.**- C/. Pureza, 14.